



# ЙЎЛ ХЎЖАЛИГИ СОҲАСИ ЯНГИЧА ЁНДАШУВ АСОСИДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 12 сентябрь куни йўл хўжалиги тизимини ислоҳ қилиш масалалари бўйича йиғилиш ўтказди.

Сўнгги 6 йилда мамлакатимизда йўллар куриш ва таъмирлашга ахлати-йўлтган маблаглар 3 карра ошган. Автомобиль йўллари кўмитаси таркибидаги корхоналарга 2 мингдан зиёд маҳсус техника харид килинган. Булар орқали 65 минг километр йўллар курилган ва таъмирланган.

Ўтган йилдан “Менинг йўлим” лойиҳаси ҳам бошлангич, ички кўчалар ахоли тақлифлари асосида курилди таъмирланадиган тизими жорий килинди. Шу йилнинг ўзида 470 та маҳалладаги ички йўллар учун 410 миллиард сум йўлни тирилди. Натижада 3 миллиард сум 600 минг ахолининг мушкули осон бўлди.

Умуман, 3 мингга яқин маҳалла йўлларига ишлар ахлати ёткизилди, 2 мингта маҳалладаги тупроқ йўллар шағал қопламага ўтказилди.

Лекин соҳада бир катор тизими муаммолар ҳам бор. Асосий камчилардан бирни — курилган йўлларнинг сифатсизлиги. Янги йўллар кўп ўтмай яроксиз ахволга келаётгани учун янга таъмирланмоқда.

Йўлларни лойихалаш меъёрлари эскирган. Уларнинг катта-кичкиги ёки худудларнинг иким шароитига қарамайди, бир хил андоза кўлланмоқда. Лойихаларда йўл бўйи инфратизумлари назарда тутилмагани боис, аксарият савдо ва сервис шохобчалари тартибиз юйлашган.

Сифат пастилигининг янга бир сабаби — йўл назоратининг сустлиги.

Бу борадаги ҳозирги талаблар шундай-ки, техник назоратчилар асосий вактини йўлнинг сифатини текширишга ёткашади. Пурдатининг хўжатларини ўрганишга сарфлайди. Йўл курилишида замонавий техникапарни бошқара оладиган малакали кадрлар этишилади.

Йўлларни мониторинг килишининг автоматлашган тизими йўқлиги сабабли кайси йўлдан қандай жахмда юн ўтётгани маълум эмас. Йўллarda унинг юк кўтияш имкониятидан оғир бўлган транспортлар ҳам ҳаракатланмоқда.

Ингилishiда шу каби муаммолар таҳлил қилиниб, янги чора ва тақлифлар кўриб чиқилиди.

Сифатли йўл одамларнинг кайфияти ва иқтисодийимиз “артерииси” хисобланади. Шу боис, йўл курилишига янгича ёндашувларни жорий килиб, сифатни ошириш, соҳани ракамлаштириш ва хусусий секторни кенг жаҳл килиш керак, — деди Шавкат Мирзиёев.

Йигилишда автомобиль йўлларини лойихалаш, куриш, таъмирлаш ва сақлаш бўйича вазифалар белгиланди.

Аввало, лойихалашни комплекс ёндашув асосида такомиллаштириш зарурлиги таъкидланди. Явни бугунги кун талабидан келиб чиқиб, автомобилларга тўхташ жойи, ёқилиб кўйини шохобчаси, овқатланиш, савдо ва техник хизмат кўрсатиш объектлари қаерда жойлашши, қаерда дарахт эклиши лойиханинг ўзида мухассам бўлиши керак.

Давлатимиз раҳбари йўл қурилишига “ресурс” усулидан “ҳажм” усулига ўтиши тақлифини юллаб-куватлади. Бу борада Ҳалқаро консультант мухандислар федерацияси стандартлари кўл келади. Унга кўра, маҳсус сертификатга эга шаҳандислар йўл қурилишидаги барча жаҳарёларни назорат қилади ва якуний сифатга жавоб беради.

Ички йўлларни куриш ва таъмирлаш учун бюджет маблагларни фақат “Менинг йўлим” дастури орқали ажратилиши айтилди.

Энди каерда ички йўл қуриш, кайсина таъмирлашни одамларимизнинг ўзи хал қилиди. Шундай қисқаси, лойиханин таънил олишида ва сифатни таъминлашда очиқлик булади, тўлиқ жамоатчилик назорати ўнатилади, — деди Президент.

Келгуси йўл мазкур дастур учун камидаги 800 миллиард сўм ажратилиши белгиланди.

Маънумки, ривожланган мамлакатларда ҳам йўлларни куриш ёки таъмирлаш тўлиқ давлат хисобидан амалга оширилмайди. Юртимизда хусусий шериклик бўйича конуний асосларни яратилган бўлса-да, йўл соҳасида бу жараён суст кетмокда. Шу боис инвесторларга қўйиладиган шартлар ва давлатнинг маҳориятларини аниқ белгилаб, йўл лойихаларига хусусий шерикларни фаол жаҳл килиш зарурлиги ўтиди.

Шунчак мабlag ве меҳнат билан куриштаги йўлларни сифатли сақлаш ҳам соҳа мутасаддилари ва вилоят ҳоқимлари кун тартибидаги масалалар бўйича ахборот берди.

Масалан, чет элларда йўлларда юк транспортлари вазини ўтчайдиган назорат тарозилари ўрнатилади. Бундай тарозиларни мамлакатимизда ҳам хусусий шериклик асосида ўрнатиш тақлифи билдирилди.

Шахарлардаги йўлларни сақлаш ва атрофии кўкаламзорлаштириш учун ободонлаштириш бошқармалари маҳсус техникапар билан таъминланади.

Буғундикунда йўллarda хуқуқбазарликларни қайд этувчи 2 минг 500 дан зиёд камера ва радарлар ўрнатилган. Ахоли яшаш жойларида чекланган тезлик 60 километр-соатга туширилган. Натижада йўл-транспорт ходисалари 30 фойзга камайган. Ҳайдовчиларга куляйлик яратиш учун “аклийорхажа” ва “аклий светфор” бўшарув тизимларини кенгрок жорий килиш зарурлиги айтилди.

Туманинда йўл ва кўпиклар куриш хамда таъмирлаш бўйича уч йиллик дастур қабул қилиш, йўл корхоналарини молияни согломлаштириш ва моддий-техникик базасини яхшилаш юзасидан топширилар берилди.

Умуман, ингилishiда қайд этилган барча ҷораларни инобатга олган холда, автомобиль йўллари соҳасини ривожлантириш бўйича қарор лойихаси ишлаб чиқиши вазифаси кўйилди.

Соҳа мутасаддилари ва вилоят ҳоқимлари кун тартибидаги масалалар бўйича ахборот берди.

## ЎЗБЕКИСТОН | 2030 СТРАТЕГИЯСИ

### ОЧИКЛИК ВА ШАФФОФЛИК – ДЕМОКРАТИЯ МЕЗОНИ

Бундан беш ой аввали мамлакатимизда умумхалқ овоз бериши орқали янги таҳтиридаги Конституциямизни кабул қилинди. Кўп миллатли ҳалқимиз фикр-мулоҳазалари ва тақлифлари асосида тақомиллаштирилган Конституциямиздаги янгиланишларда фуқароларимизнинг мулкка эга бўлиши, таълим олиш, меҳнат килиш, сўз ва зътиқод эркинликлари ҳамда ахборотга эга бўлиш хуқуqlари олий қадрият даражасига кўтарилди.



Янгилangan конституциявий-хуқукий шароитда мамлакатимиз тараққиётининг асосий йўналишилари тақомиллаштирилётган бир пайтада Президентимизнинг “Ўзбекистон – 2030” стратегияси тўғрисида”ги фармони қабул килингани амалга оширилётган кечн кўллами ислоҳотларни янги босқичга олиб чиқиши билан аҳамиятилди.

Бешта йўналиши ва 100 мақсаддан иборат стратегияни таъминлаш, ҳалқ хизматидаги давлат бошқарувини ташкил

► Давоми 3-бетда

### СОҒЛОМ МИЛЛАТ – СОҒЛОМ ДАВЛАТ



Давлатимиз раҳбарининг яқинда эълон қилинган “Оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза қилиш, аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарор олинига ба болаликни муҳофаза қилиш, аҳолининг репродуктив саломатлигини мустаҳкамлашда муҳим асос бўлди.

► Давоми 5-бетда

### ЭЗГУ ТАШАББУС

Хоразмда бундан кейин янги оила кураётган келин-кўёвларга ота-оналари томонидан китоб тўла жавон тухфа этилади. Ушбу эзгу ташаббус замирда халқимизни яхси бир ажойиб қадрият юзага чиқади. Биз барчага намуна бўладиган янгиликни газетхонларга етказиши баробарида бу янги ташаббусда фаол иштирок этганларнинг фикрларини ҳам ёзи билди.



*Сенга –  
китоб тўма жавон*

Бир ишониб, бир ишонмай...

Жамила ШЕРМУҲАМЕДОВА, фалсафа фанлари доктори, профессор:

— Истиклолнинг шукухли кунларидаги ишич гурӯҳ билан Хоразмни вилоятида бўлиб ўтган байрам тантаналаридаги қатнашдик ва Урганч шаҳрида янги очилган ёшлар кутибонасида курилган маҳобатли ва мафтункор

бинода ўзига хос мухит яратилган. Кутубхона билан танишар эканмиз, биринчи қаватдаги савдо бўлимида китобга тўла, бир-биридан чиройли ва ихчам жавонларга кўзимиз тушди.

Жавоннинг тега тоқиасида Кўръони карим, ислом динига оид китоблар, кўйиркодаги тоқиасида сарқарда ва хўжадорлар фаoliyatiга оид асарлар, шунингдек, тарихий шахслар, оила ободи, фарзанд тарбияси, психологияя доир

кўлланмалар жой олган. Китоблар орасида адабиётимизнинг нодир дурданлар, машҳур шоирларимизнинг шеърий түркмани, опа-сингилларимиз учун пазумандик, гўзлаплик сирлари ҳақидаги тўпламлар, бояжонлар учун эртаклар, турли альбомлар ҳам бор. Китоб кўраётib, кутубхона ходимасига савол билан мурожаат килдим:

► Давоми 6-бетда

### ТАЪЛИМ

## ТАДБИРКОР МАКТАБ ҚУРДИ БУНИНГ УЧУН ЎЗ ҲИСОБИДАН 23 МИЛЛИАРД СҮМ МАБЛАГ САРФЛАДИ



Юрт тараққиёти, инсон камолоти сифатли таълим билан белгилана-ди. Бугун аҳоли сони ортиб бораётган, янги массивлар бунёд этилаётган худудларда, табиийки, янги мактаблар куришинг ҳам давринг ўзи тақозо этади.

► Давоми 2-бетда









# С МУНОСАБАТ ОҒЛОМ МИЛЛАТ – ОҒЛОМ ДАВЛАТ



**Элмира БОСИТХОНОВА,  
соғлиқни сақлаш вазири  
ўринбосари**

Бошлиниши 1-бетда

Бу карорнинг қабул қилинishiша қандай зарурат бор эди? Утган 15-20 йил давомида бирламчи тизимдаги оналик ва болалики муҳофазаси қилишга йўналтирилган тузилмаларнинг аксарияти қисқартирилганди. Бирламчи тизимдаги акушер-гинекологлар, педиатрлар, болалар поликлиникиси, аёллар маслаҳатхонаси каби тузилмалар қисқарсан ва барча масъульлик оиласиган шифкор-га юкланган. Бу вазифани оиласиган шифкор зиммасига юклаш хато бўлгани тажриба давомида аниқланади. Ҳомиладор ва туғиши ёшидаги аёллар деярли ўз холига ташлаб кўйилди. 2017 йилдан бошлаб ҳар бир туманда перинатал скрининг хоналари ташкил этилди. Уларда ҳомиладаги ногиронлик экхитимони эрта аниқлаш борасидаги ҳарқатлар мухим қадам бўлди. Авваллари перинатал скрининг факатиши на 14 та худудда амалга оширилган бўлса, кейинчалик 209 та кўп тармоқи марказий поликлиникада бундада амалиёт йўлга кўйилди.

Ҳар бир кўп тармоқи марказий поликлиникада аёллар маслаҳатхонаси, болалар бўлими очиди. Тиббий бригадаларда аввал иккита патронаж ҳамшира ва битта оиласиган шифкор хизмат қилган бўлса, бугунги кунда ҳамширалар сони 5 тага етди. Бунда амалиёт ҳамшираси ва педиатрия ҳамшираси лавозимлари, илгари қисқартириб юборилган акушер-гине-

логол ўрнига патронаж доя лавозими киритилди. Ҳалкаро ҳамда миллий тажрибада бирламчи тизимда олий маълумотли акушер-гинекологлар эмас, ўтра маҳсус маълумотли доялар ҳам ҳомиладорликнинг эрта асоратларини аниқлашда, фертиль ёшдаги аёлларни согломлаштириш, ҳисобга олиш, қамраб олиш, кузатиш, мониторинг килишда ўз вазифасини тўлиқ бажара олиши тасдиқланди. Шунга асосан, 2022 йилнинг иккичи ярами ва 2023 йилнинг бўшидан 8,5 миним патронаж доя штати киритилди. Ҳозир бу дояларимиз ўқитимомда.

Бугунги кунгача ҳомиладор аёл битта ҳолатда ташхис қўйилиши учун учта ташкилотга мурожаат қилишга мажбур эди. Яъни у репродуктив саломатлиги бўйича битта марказга, ҳомиладаги тұғма ногиронлик, генетик қасалликларни аниқлаш учун скрининг марказига ва туғиши жараба, қандайдир асоратлар бўладиган бўлса, тутурухонага алоҳида мурожаат қилиши керак бўлган. Бу эса соглом бола туғилиши, умуман, соглом оила куришдаги талабларга жавоб бермайдиган тизим эди.

Бирламчи амбулатор тизимдаги тумандаги түгурк мажмумалари, перинатал марказлар ва республика түгурк муассасалари билан боғлиқлик деярли йўк эди. Ҳомиладорлар бу борада ўз ҳолича

Республика ихтисослаштирилган акушерлик ва гинекология илмий-амалий тиббиёт маркази, Республика аҳоли репродуктив саломатлиги маркази, Она ва бола скрининг маркази негизида Республика ихтисослаштирилган она ва бола саломатлиги илмий-амалий тиббиёт марказини, худудий перинатал, аҳоли репродуктив саломатлиги ҳамда Она ва бола скрининг марказлари негизида марказини 14 та худудий филиали ташкил этилди. Бу филиали 46 та туманларор перинатал марказлар орқали ҳар бир тумандаги кўп тармоқи марказий поликлиниканинг аёллар маслаҳатхонаси билан узвий боғланади. Аёллар маслаҳатхонаси эса оиласиган шифкор бошчилигидаги тиббий бригада таркибида хизмат қилаётган доялар фаолияти орқали ҳар бир ҳомиладорни ва фертиль ёшдаги ҳар бир аёлни назоратга олади. Учта, лекин битта ўйналишида тарқоқ ҳолда фаолият юритаётган мусассасаларнинг ягона вертикал тизимга бирлашиши оналик ва болалики муҳофазалаш, репродуктив саломатлики мустахкамлаш, тұғма ногиронликтин олдини олиш, соглом оиласи шакллантириш ва соглом фәрзанд туғилишидаги ҳарқатлар узвийлигини таминлайди.

Хўш, бу борада қандай мухим ишлар қилинади? Дастлаб ҳар бир аёллар маслаҳатхонасида туғиши ёшидаги аёлларнинг электрон базаси яратилиди. Бу базада ҳомиладорлар, аёлларда энг кўп учрайдиган онкологи, қасалликларни аниқлаш, ҳар бир марказий поликлиникада унинг скринингини ўтказиш бўйича ташкил этилган онконазорат ҳоналари маълумотлари киритилади.

Электрон базада ҳар бир аёлнинг саломатлигидаги ўзгаришлар, ҳомиладор бўлиш ёки түгурдан кейинги даврлари маълумотлари бўлади. Электрон базадаги барча маълумотлар Республика ихтисослаштирилган она ва бола саломатлиги маркази штабидаги кўринади.

Бу борада штаб тизимдаги фаолияти ҳам жуда мухим эканини алоҳида таъқидлаб ўтмочиман. Чунки ҳомиладор аёллар саломатлигидаги ўзгаришлар баъзан тезкор, шошилинч ҳарқатни талаф этиши мумкин.

Қарорга кўра, оналар ва болалар саломатлигини муҳофазаси килишининг такомиллаштирилган тиббий профилактика ва патронаж тизими жорий этилди. Бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларидаги тиббиёт бригадаларда ўзларига биркитирилган ҳудудларда ҳомиладор аёлларни аниқлаиди, уларни ҳисобга олади ва даврий тиббий кўриқдан ўтишини ташкил этилди. Туман (шахар) кўп тармоқи марказий поликлиникарининг аёллар маслаҳатхонаси билан биргаликда ҳомиладор аёллар ҳолатини доимий мониторинг қилади ҳамда ҳавф омилларни аниқланганда марказнинг худудий филиалларига юборади. Тутурухонада кейнинг даврда она ва боланинг даврий патронажини олиб боради ҳамда исталмаган ҳомиладорликнинг кўрсатилганни олиб боради. Марказнинг Қорақалпогистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шахридаги худудий филиаллари ҳавф омилларни аниқланган аёлларни тиббий текширувдан ўтказади, уларни даволайлар, зарур ҳолларда республика даражасидаги тиббиёт муассасаларига йўналтиради. Алоҳида тиббий курсатмаларга асоссан, ҳомиладорлар ва чакалоқларга марказнинг худудий филиалларидаги консультатив ёрдам беради, зарур ҳолларда уларга тиббий стационар хизмат кўрсатади.

**БУГУНГИ КУНГАЧА ҲОМИЛАДОР АЁЛ БИТТА ҲОЛАТДА ТАШХИС ҚЎЙИЛИШИ УЧУН УЧТА ТАШКИЛОТГА МУРОЖААТ ҚИЛИШГА МАЖБУР ЭДИ. ЯЪНИ У РЕПРОДУКТИВ САЛОМАТЛИГИ БЎЙИЧА БИТТА МАРКАЗГА, ҲОМИЛАДАГИ ТҰҒМА НОГИРОНЛИК, ГЕНЕТИК ҚАСАЛЛИКЛАРНИ АНИҚЛАШ УЧУН СКРИНИНГ МАРКАЗИГА ВА ТУҒИШИ ЖАРАЁН, ҚАНДАЙДИР АСОРАТЛАР БЎЛАДИГАН БЎЛСА, ТУГУРУ҆ХОНАГА АЛОҲИДА МУРОЖААТ ҚИЛИШИ КЕРАК БЎЛГАН. БУ ЭСА СОҒЛОМ БОЛА ТУҒИЛИШИ, УМУМАН, СОҒЛОМ ОИЛА КУРИШДАГИ ТАЛАБЛАРГА ЖАВОБ БЕРМАЙДИГАН ТИЗИМ ЭДИ.**



# БЕПУЛ ДАВОЛАНИШ КАФОЛАТИ



**Илҳом НОРБОЕВ,  
Давлат тиббий сугуртаси  
жамғармасининг  
Жиззаз вилояти бўйича  
бош мутахассиси**

Сирдарё вилоятида 2021 йилдан тажриба-синов тарикасида бошланган ушбу тизимга 2025 йилгача мамлакат миёсида босқичма-босқич ўтиш режа-лаштирилган.

Хўш, тиббий сугуртаси нима? Кимлар сугурталанди? Унинг ҳалк учун қандайдир афзалик жиҳати керак.

Хўри килинётган янги тизимда ҳар бир фуқаронинг саломатлиги давлат хисобидан сугурталамондо. Яъни давлат тиббий сугуртаси тизими аҳолига давлат томонидан кафолатланган пакет доирасида бепул тиббий хизматлар кўрсатишдан иборат. Бунда беморнинг даволанганликнинг ҳолати бўйича барча ҳархатлар Давлат тиббий сугуртаси жамғармаси орқали қолаб берилади. Мазкур тизимда шифкорлар даволаниши учун ҳеч кандай мутахассисида барча ҳархатларни оширади, скрининг ва лаборатория текширувларига юборади. Мана шу ерда иккинчи фильтр кўйилади, яъни аксарият беморларнинг тиббий муммоси шу ернинг ўзида ҳал этилди. Оиласиган шифкорларга киришга этиёҳ қолмайди. Бу билан оиласиган шифкорларнинг иш юкламаси анча камайди.

Агар мижознинг шикояти жиддий бўлса, назорат талони тўлдирилади ва оиласиган шифкор кўриғига юборилади. Уларни омадилраванликнинг ҳолати, яъни аксарият беморларнинг тиббий муммоси шу ернинг ўзида ҳал этилди. Оиласиган шифкорларга киришга этиёҳ қолмайди. Бу билан оиласиган шифкорларнинг иш юкламаси анча камайди.

Нодавлат тиббий ташкилларни

“Соғлиқни сақлаш тизимини ташкил этишининг янги модели ва давлат тиббий сугуртаси механизmlарни Сирдарё вилояти жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида” ги қарорига мувофиқ, юртимизда янги йўналиш – Давлат тиббий сугуртаси жамғармаси ташкил этилди.

Тиббий сугуртаси фуқароларни афзаллик жиҳатлари кўп. Энг мухими, бемор давлат тиббий сугуртаси жамғармаси маблаглари хисобидан даволанадиган шифкононани ўзи мустакил ташкил ҳукукига эга булади. Бунинг учун эса ўша мусассаса давлат тиббий сугуртаси жамғармаси билан шартномага эга бўлиши керак.

Масалан, давлат тиббий сугуртаси жамғармаси Жиззазда катор тиббий мусассасалари билан шартнома имзолаб, юзлаб беморларнинг даволаниш ва операция билан боғлиқ ҳархатларни давлат бюджети биркетади. Патронаж ҳамширларни ўзига биркитирилган шуддига чиқиб, ахолни тиббий кўриқка жалб қилади, оғир беморлар бўлса, жойда тиббий хизмат мурожаати. Мана шу ерда биринчи фильтр кўйилади, яъни беморларнинг даволаниш ва жамғармаси ва Республика ихтисослаштирилган кардиология илмий-амалий тиббиёт маркази Жиззаз филиали шисоб рақамига ёки 103 хизматига мурожаати камайди.

Тиббий кўриқка келган аҳоли дастлаб оиласиган поликлиникаларда ташкил этилган шифкор кўруви опди ҳоналарига мурожаат қилади. Уларни омадилраванликнинг ҳолати, яъни аксарият беморларнинг тиббий сугуртаси жамғармаси орқали қолаб берилади. Келган мижоз билан сукбат куради, зарур антропометrik текшируvларни амалга оширади, скрининг ва лаборатория текшируvларига юборади. Мана шу ерда иккинчи фильтр кўйилади, яъни беморларнинг даволаниш иш юкламаси анча камайди.

Нодавлат тиббий ташкилларни жамғарма билан шартнома имзолаб, айни пайтда самарали ҳамкорлик қилиб келепти. Нодавлат ташкилларни жамғарма вилоят кўп тармоқи тиббий маркази, болалар кўп тармоқи тиббий маркази билан шартнома имзолаб, айни пайтда самарали ҳамкорлик қилиб келепти. Нодавлат ташкилларни жамғарма вилоят кўп тармоқи тиббий маркази, болалар кўп тармоқи тиббий маркази билан шартнома имзолаб, айни пайтда самарали ҳамкорлик қилиб келепти.

Биргина 2023 йилнинг ўтган ойлари давомида 50 нафардан зиёд имтиёзи беморнинг даволаниш ҳархатларни даволаниши учун жамғарма томонидан Республика ихтисослаштирилган кардиология илмий-амалий тиббиёт маркази Жиззаз филиали шисоб рақамига 667 миллион сўнг тиббий ўтказиб берилади.

Бундан ташкилларни жамғарма вилоят кўп тармоқи тиббий маркази, болалар кўп тармоқи тиббий маркази билан шартнома имзолаб, айни пайтда самарали ҳамкорлик қилиб келепти. Нодавлат ташкилларни жамғарма вилоят кўп тармоқи тиббий маркази, болалар кўп тармоқи тиббий маркази билан шартнома имзолаб, айни пайтда самарали ҳамкорлик қилиб келепти. Нодавлат ташкилларни жамғарма вилоят кўп тармоқи тиббий маркази, болалар кўп тармоқи тиббий маркази билан шартнома имзолаб, айни пайтда самарали ҳамкорлик қилиб келепти.

Ҳамкорлик ўрнатмади. Факат Жиззаз шахридан ғарбий “NOVO MEDIKS” МЧЖ нодавлат тиббий ташкилларни жамғарма билан шартнома имзолаш истагини билдириб мурожаат қилган. Айни пайтда ушбу мурожаат вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси иши гурухи томонидан ўрганилмоқда. Ижобий хулоса олингач, беморларда хусусий клиникада ҳам бепул даволаниш имконияти яратилади. Яъни беморларнинг даволаниши ва жарроҳлик амалиёти ҳархатларни давлат бюджети маблаглари хисобидан давлат тиббий сугуртаси жамғармасидан тўлаб берилади.

Утган киска вақтда ҳалқимиз саломатлиги йўлида саломатлиқ ишлар кўпиди. Шу вақтда катта мидордаги валюта хисобига чет энда амалга оширилган бўйлар, жигар кўчириб ўтказиб, юрак билан боғлиқ мурракаб жарроҳлик амалиётлари ушбу жамғарма маблаглари хисобидан ўзимизда бепул қилинди.

Давлат тиббий сугуртаси тизимини тўлиқ ишга тушириш режа асосида босқичма-босқич амалга оширилмоқда. Жамғарманинг илк ишлари сархисоби ушбу тизимиning накадар мухим ва зарурлигини исботламоқда. Мажзуриз тўлиқ ишга тушириш билан ахолига қатта мидордан билади. Мобили алоқа орқали беморларни эрта аниқлаш ва олиш, ахолига қўйиши ўтади. Бунда поликлиникада илгари кузатилган узундан-узон навбатларнинг олди олинниб, беморларнинг ҳам

кейнинг мутахассисига жўнатилади. Йўлланмаси йўқ беморларга кафолатланган пакет доирасида хизмат кўрсатилади. Оиласиган шифкор б

# Оенга — китоб тўла жавон



Бошланиши 1-бетда

— Синглим, бу жавондаги китобларни сотиб олса булдими?

— Албатта, факат яқси китобларни айтсангиз, бошқа жойдан олиб бераман.

Бу китоблар жавони билан сотилади, келин-куёвлар учун мўлжалланган, — деди.

Кутубхоначи кизнинг айтишича, Хоразмда ота-оналар келин-куёвларга шундай китоб тўла китоб жавонлари хади қилиши урға айланадиган экан.

Дастлаб бу гапга ишонмадим, бирор жавонга 2.700.000, 2.900.000, 3.600.000 сўм деган нарх белгилами илиб кўйилган. Ваҳоланки, жавон

унчалик қиммат эмас, китоблар ҳам. Мана, булар экан-ку? Бир ишониб, бир ишонмай яна китобларни кўздан кечириша китоб тўла жавони билан котибни ўзгашибди.

Жамила оланинг сўзларини тинглар эканниз, "Китоб садат топиш учун ўқиймайди, китоб ўқишине ўзи садат", деган ҳикмат хәёлнимиздан ўтди.

Хоразм вилоятида амалга оширилётган бу янги ташаббус кенг кулоч ёйса,

нафакат янги оила кураётган ёшлар,

балки ҳар бир хонадон маърифат зиёси билан янада мунахсар бўлади.

Абдухалим МАВРУЛОВ,  
тарих фанлари доктори, профессор

— Инсон камолоти, дунёкараши кенгайшида, тафаккури тараққиётида китобнинг ўрнинин ҳеч нарса боса олмайди.

Хоразм вилоятида ёшларни китобхонни маданиятини ошириш борасидаги ишлаб чиқилган янги лойиха, ўйламизки, кеплакав авлод равнаки учун ташланган истиқболли қадамдид.

Жорий йилнинг июль ойидаги Хона туманида хизмат сафарида бўлганимизда, серсоя дарахтлар орасидаги дала шийлонидаги интеллектуал ўйинларни мароқ билан кузатар эканниз, шийлоннинг бир бурчидаги оптита китоб жавонига кўзим тушиби кольди.

"Ие, бу ерда китоб ярмараси ҳам бўляптими", деган саволимга, "Мўй, бу голиб жамонанинг ҳар бир аъзосига бериладиган сова", дега жавоб бердиши. Бунга қаранг: юзлаб мусобакалар, танловлар гувоҳи бўлибман-у, минглаб голиб ёшларни тақдирлабман-у, ҳали ҳеч кечин китоб тўла китоб жавони совга сифатида берилгани гувоҳ бўлмабман! Бу Хоразм вилоятида ёшларни китобхонликча чорлаш ва уларнинг китоб ўқишига қизишишини янада ошириш юйлидаги янги ташаббус экан. Чиндан ҳам, инсоннинг қашф қилган энг булох ихтиро — бу китоб. Башарият асрлар оша қандай ютиқ ва марраларга эришган бўла, албатта, бунинг замидрида китоб ва мутола мухассасам.

Хуллас, сафар чоғида китобхонлик маданиятини юксалтириш борасидаги саъ-ҳаракатлар Хоразмнинг чекка худудларидаги ҳам янги руҳда кучайиб бораётганига гувоҳ бўлдими. Умид қилимаси, бу янги ташаббус кенг ёйиб, мамлакатимизнинг барча худудларига кенг тарқалади.



## Ўзим гувоҳ бўлдим

Абдухалим МАВРУЛОВ,  
тарих фанлари доктори, профессор

— Инсон камолоти, дунёкараши кенгайшида, тафаккури тараққиётида китобнинг ўрнинин ҳеч нарса боса олмайди.

Хоразм вилоятида ёшларни китобхонни маданиятини ошириш борасидаги ишлаб чиқилган янги лойиха, ўйламизки, кеплакав авлод равнаки учун ташланган истиқболли қадамдид.

Жорий йилнинг июль ойидаги Хона туманида хизмат сафарида бўлганимизда, серсоя дарахтлар орасидаги дала шийлонидаги интеллектуал ўйинларни мароқ билан кузатар эканниз, шийлоннинг бир бурчидаги оптита китоб жавонига кўзим тушиби кольди.

"Ие, бу ерда китоб ярмараси ҳам бўляптими", деган саволимга, "Мўй, бу голиб жамонанинг ҳар бир аъзосига бериладиган сова", дега жавоб бердиши. Бунга қаранг: юзлаб мусобакалар, танловлар гувоҳи бўлибман-у, минглаб голиб ёшларни тақдирлабман-у, ҳали ҳеч кечин китоб тўла китоб жавони совга сифатида берилгани гувоҳ бўлмабман! Бу Хоразм вилоятида ёшларни китобхонликча чорлаш ва уларнинг китоб ўқишига қизишишини янада ошириш юйлидаги янги ташаббус экан. Чиндан ҳам, инсоннинг қашф қилган энг булох ихтиро — бу китоб. Башарият асрлар оша қандай ютиқ ва марраларга эришган бўла, албатта, бунинг замидрида китоб ва мутола мухассасам.

Хуллас, сафар чоғида китобхонлик маданиятини юксалтириш борасидаги саъ-ҳаракатлар Хоразмнинг чекка худудларидаги ҳам янги руҳда кучайиб бораётганига гувоҳ бўлдими. Умид қилимаси, бу янги ташаббус кенг ёйиб, мамлакатимизнинг барча худудларига кенг тарқалади.

таҳмин қилинаётган бир вақтда Буюк Британияда бу рақам 150 тани ташкил этар экан.

Республика Мъянавият ва маърифат маркази раҳбари, сенатор:

— Китобсиз уй руҳсиз танага ўхшайди. Жаҳонда ижтимоий-сийсий, иқтисодий тараққиёт локомотиви бўлган мамлакатларда китобга муносабат ривоҷланмаган ёки тараққиётла экандига қадам кўйётган давлатлардагидан анча ижобий. 2022 йилда аҳолиси китоб ўқишига кўп вақт сарфлайдиган давлатлар рейтингидаги Хиндистон, Таиланд, Хитой, атакчилик қилган. Хиндостон бир ҳафта 10 соатдан кўп вақтни китоб ўқишига сарфлар экан.

Юртимизда азалдан ҳар бир хонадоннинг китоб жавони — кичик китубхонаси бўлган. Унда ҳар турли китоблар сақланган. Чунки китоб ўйиниг мухитини ўзgartiradi, позитивлик кептиради. Албатта, хонадонида катта китубхонаси бўлган зиёлиларимиз кўп. Бирор улар 36 миллиончи ҳалқ ичидаги жуда камчилик. Дунё бўйича ҳар бир одамга 15 та китоб тўғри келиши

хазина бўларди. Бунинг учун нафакат барча зиёлилар, ҳалқимизнинг ётиб-рида бўлган раҳбарлар, машҳур замондорларимиз ҳам маънан масъудлар. Аввало, бу ташаббусни лаббай деб кўллаб-куватлашмис, фарзандларимиз тўйларидаги кимматбахо мебеллар, тилла тақинчоклар, ўтиклини ҳоҳи саъсила берилмай, китоб тўла жавонлар совга қилишини бошлашимиз, ўрнак бўлишимиз керак!

Шундагина бу ташаббус умуммиллий ҳаракатга айланади. Яқин 3-4 йил ичидаги нафакат Хоразмдаги, балки бутун Ўзбекистондаги барча хонадонлар китоб жавонига эга бўлади. Янги чақалоқлар китоблар тарататётган маърифат хидидан нафас олиб улгайди. Айнан шу авлод Учинчи Ренессансни барпо қилади. Зотан, китоб миллатнинг қанотидир!

Халқимизга китобни ўзгашибди. Шу ўринда давлатимиз раҳбарининг "... ҳаммамиз учун айни пайтда жуда мухим аҳамиятга эга бўлган масала, яъни китобхонликни кенг ёйиш ва ёшларимизни китобга бўлган мухаббатини, уларнинг маънавий иммунитетини янада оширишга қараштаган шишиларини янада босқичга олиб чиқиши вазифаси турди", деган сўзлари китоб ва китобхонликни тарғиб этиши мухимлигидан ўтади.

Хоразмдаги китоб жавони кипшиб бўйича Хоразмда бўшланган эзгу ташаббус бугун вилоятнинг барча маҳаллаларида анъанага айланни бормоқда. Ёш келин-куёвларга ота-оналари томонидан таҳдим этишлабдан китоб тўла жавонлар янги Ўзбекистондаги янада оиласларини китобхон бўлишига кўшилаётган улкан хиссайдир.

Гуличеҳра ДУРДИЕВА,  
"Янги Ўзбекистон" мухаббири



## САЛКАМ ҚИРҚ ЙИЛГА ЧЎЗИЛГАН куриши

Тошкент вилояти Бекобод туманининг Пастки Керайит маҳалласида йиллар давомиди куриши чала ташлаб кўйилган бочга биноси бугунни кунда чиқиндиҳонага айланган. 38 йил аввалинда ростлаши зосим бўлган иккни қавати болалар бочгаси биноси хозир нураб, аборг ахволга келиб қўйган. Бу чала бинога бирор молини боғлаб кетса, бошқаси хеч иккиманмай чиқинди тўқади.

мутасаддиларга мурожаат қилаверган ахоли ҳам аалоқибат ҳаммасига кўнинади.

Маҳалла оқсоколи Фозил Умаров билан бир неча бор гаплашдик. Оқсокол, камтар одам экан, на туман ҳокими, на сектор бошлиқларини ва на бу ерни обод киламан, нимадир курман деб елиб, югриб юрган тадбиркорни ёмонласи келмайди. Қандай ёмонласин? Эртага кўзга, юз изга тушиди. Лекин маҳалла раисининг таъқидлашича, туман ҳокими, туман прокурори ва башка рахбарлар бу жойга бир неча бор келган, ахоли билан ҳам, 2004 йилда шу ерни обод килиб, нимадир курман деб елиб, югриб юрган тадбиркор билан.

— Маҳалламиз одамлари опидида нокуслай вазиятида копландекман. Чунки улар ҳар доим шу жойни тозалаш, чала бинони биткаши, маҳалла яроқи нимадир куриш кераклигини, бадбўй хидга чида бўлмаёттанини тақор тақор айтишади, — дейди у. — Байзаз ўзимни гунохкордай сезаман. Маҳаллага раис бўлиб иш бошлаганимдан бўён шу жой масаласида чопланам. Туманимиз ҳокими ҳам, прокурори ҳам бир неча бор келиб кетди. Жойни олган тадбиркор билан неча бор учрашидик, гаплашдик. У кадастр хуҷматларини битказа олмай югриб кетиди...

— Махалла раисининг қимтиниб, хижолатумуз айтган гапларни эштир эканмиз, унинг ахволини бир зум тасаввур этгандай будид:

— Э, раис, инсоғингиз борми, қаончагча бу чиқиндиҳонага кидайдиз?

Маҳалла раисининг қимтиниб, хижолатумуз айтган гапларни эштир эканмиз, унинг ахволини бир зум тасаввур этгандай будид:

— Худо хоҳласа, куришиш ишлари кунларда бошланни юларни қолар. Тадбиркор югриб юриди. Кадастр оқсоколи билан таъқидорида.

— Мен бу лукмани бир ой олдин ёзмоқчи эдим. Бирор байрам арафасида бирор ўзгариши булар, деб кутдим. Бу орада маҳалла оқсоколи билан бир неча бор боғландиди. Фозил Умаров билан бир ой олдин ёзмоқчи эдим. Бирор байрам арафасида бирор ўзгариши булар, деб кутдим. Бу орада маҳалла оқсоколи билан бир неча бор боғландиди.

— Мен бу лукмани бир ой олдин ёзмоқчи эдим. Бирор байрам арафасида бирор ўзгариши булар, деб кутдим. Бу орада маҳалла оқсоколи билан бир неча бор боғландиди. Фозил Умаров билан бир ой олдин ёзмоқчи эдим. Бирор байрам арафасида бирор ўзгариши булар, деб кутдим. Бу орада маҳалла оқсоколи билан бир неча бор боғландиди.

Хурматли мутасаддилар. Маҳалла ахлиниң дардини бир эштинг. Ахволни кўрин. Жойни олган тадбиркорини ишнига анилнган. Балки останга бор, оннага бор дегувчиликар унинг битказа тарнишида ўтади.

Чунки Муҳиддин исмили тадбиркор билан учрашиш олдими. 40 йилда ўзгармаган бу эски куриши бир-икки ойда ўзгаришига, деган саволи ўзимизга бердик-деб, жабовини сизлардан шуларни козога туширдик. Кимдир молини боғлаб, яна кимдир чиқиндиши ўтади. Бизга бўлди.

Куриши бошланганда түғиладиган ҳақиқат. Нега барадла "ҳеч ким ётибор бермаялти, ёшитмаялти", деб бақирмайсиз-а? Ҳеч бўлмаса, губорининг чиқади-ку. Одамгарчилик ва андиша деб маҳалла ахли ҳалинига яхшилган бўлди. Улар қаончагча бу прокурорни кидайди.

Хурматли мутасаддилар. Маҳалла ахлиниң дардини бир эштинг. Ахволни кўрин. Жойни олган тадбиркорини ишнига анилнган. Балки останга бор, оннага бор дегувчиликар унинг битказа тарнишида ўтади.

Чунки Муҳиддин исмили тадбиркор билан учрашиш олдими. 40 йилда ўзгармаган бу эски куриши бир-икки ойда ўзгаришига, деган саволи ўзимизга бердик-деб, жабовини сизлардан шуларни козога туширдик. Кимдир молини боғлаб, яна кимдир чиқиндиши ўтади.

Куриши бошланганда түғиладиган ҳақиқат. Нега барадла "ҳеч ким ётибор бермаялти, ёшитмаялти", деб бақирмайсиз-а? Ҳеч бўлмаса, губорининг чиқади-ку. Одамгарчилик ва андиша деб маҳалла ахли ҳалинига яхшилган бўлди. Улар қаончагча бу прокурорни кидайди.